

شرح درس: آشنایی با نظریه های توسعه

دوره کارشناسی - تعداد ۲ واحد

استاد: دکتر هزار جریبی

جلسه اول:

کلیات درس - اصطلاحات و مفاهیم مرتبط با جامعه شناسی توسعه - معرفی منابع درس - آشناساختن دانشجویان با اهداف درس

جلسه دوم:

ارائه محورهای درس برای آشنایی بیشتر دانشجویان و کمک به دانشجویان برای انتخاب موضوعات مورد مطالعه جهت ارائه کنفرانس در کلاس.

مفهوم شناسی درس جامعه شناسی توسعه از جمله؛ توسعه - دگرگونی اجتماعی، توسعه نیافتگی، کشورهای جهان سوم، در حال توسعه، رشد اقتصادی، توسعه اقتصادی، توسعه فرهنگی، توسعه سیاسی، توسعه انسانی و...

منابع:

- مصطفی ازکیا و غلامرضا غفاری، جامعه شناسی توسعه، انتشارات کیهان، ۱۳۹۳

- یان روکس برو، جامعه شناسی توسعه (نظریه های توسعه نیافتگی) ترجمه مصطفی ازکیا، نشر توسعه ۱۳۷۰

جلسه سوم

نظریه های نابرابری و توسعه

- مفهوم فقر، فقر به مثابه محرومیت نسبی، تله محرومیت، سطوح توسعه، راهبردهای توسعه و نابرابری

منابع

- آمارتیا سن، توسعه به مثابه آزادی، ترجمه وحید محمودی، دانشگاه تهران، ۱۳۸۲

- محمد جواد زاهدی، توسعه و نابرابری، انتشارات مازیار، ۱۳۸۲

- جرج فاستر، جوامع سنتی و تغییرات فنی، ترجمه مهدی ثریا، نشر کتاب فر، ۱۳۷۸

جلسه چهارم

برنامه ریزی و توسعه

- تشریح و تبیین برنامه ریزی، اهداف برنامه ریزی، برنامه ریزی در ایران، مولفه های برنامه ریزی، رابطه برنامه ریزی با توسعه، برنامه ریزی بومی و توسعه بومی، توسعه و عدالت در بخش های مختلف و...

منابع

- شهنام طاهری، توسعه اقتصادی و برنامه ریزی، نشر هستان، ۱۳۸۴
- محمد توحید فام، موانع توسعه فرهنگی در ایران، مرکز بازشناسی اسلام و ایران، ۱۳۸۱
- موسی عنبری، جامعه شناسی توسعه (از اقتصاد تا فرهنگ)، انتشارات سمت، ۱۳۹۰

جلسه پنجم:

شهرنشینی و توسعه

- شهرنشینی و توسعه، فرآیند شهرنشینی در کشورهای پیشرفته و جهان سوم، شهرنشینی در قالب نظریه های نوسازی
- آغاز ارائه کنفرانس دانشجویان در هر جلسه حداقل یک نفر به مدت ۱۵ دقیقه کار خودش را ارائه میدهد.

منابع

- غلامعلی فرجاد، درآمدی بر نظریه های رشد و توسعه اقتصادی، نشر البرز، ۱۳۷۰
- علیرضا علی آبادی، ریشه های توسعه نیافتگی در جهان سوم، نشر رامین، ۱۳۷۲
- شهنام طاهری، توسعه اقتصادی و برنامه ریزی، نشر هستان، ۱۳۸۴

جلسه ششم:

نظریه نوسازی و توسعه

- اصول و نظریه های توسعه، مشترکات نظریه های توسعه، ابعاد نظریه های نوسازی و صاحب نظران آن، نقد و بررسی مکتب نوسازی
- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منابع:

- رضا شیرزادی، نوسازی توسعه؛ جهانی شدن (مفاهیم، مکاتب؛ نظریه ها) انتشارات آگه ۱۳۹۱

تقی آزاد ارمکی، جامعه شناسی توسعه، (اصول و نظریه ها)، نشر علمی، ۱۳۹۰

جلسه هفتم

جمعیت و توسعه

- بررسی روند تاریخی افزایش جمعیت، مراحل انتقالی جمعیت در اروپای غربی، مراحل انتقال جمعیت در کشورهای جهان سوم، مسائل و مشکلات جمعیتی در کشورهای جهان سوم؛ ارتباط توسعه و جمعیت در ایران
- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منابع

حسین عظیمی، ایران امروز در آینه مباحث توسعه، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۷

مایکل تودارو، توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه غلامعلی فرجادی، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۵

جلسه هشتم

آموزش و توسعه

- نقش آموزش و پرورش در توسعه کشورهای جهان سوم، نقش آموزش و پرورش در توسعه صنعتی شدن
- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منابع

حسین شیخ زاده، نخبگان و توسعه ایران، نشر مرکز بازشناسی اسلام و ایران، ۱۳۸۵

وبستر، اندرو، درآمدی بر جامعه شناسی توسعه، ترجمه امیرحسین اصغری، نشر کوهسار، ۱۳۸۱

جلسه نهم

سرمایه انسانی و توسعه

- وضعیت سرمایه انسانی در کشورهای جهان سوم، عدل تعادل آموزشی در کشورهای مختلف بویژه در کشورهای جهان سوم
- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منبع:

جرج فاستر، جوامع سنتی و تغییرات فنی، ترجمه مهدی ثریا، نشر کتاب فرا، ۱۳۸۷

دانیل روزیدیس، شرایط اخلاقی رشد اقتصادی، ترجمه احمد تدین و شهین احمدی، انتشارات هرمس، ۱۳۸۱

جلسه دهم

مراحل توسعه بشری

انقلاب کشاورزی، انقلاب صنعتی، انقلاب فراصنعتی یا انقلاب الکترونیکی، اطلاعاتی و ارتباطی

- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منابع

آلین تافلر، موج سوم، ترجمه شهیندخت خوارزمی، انتشارات خوارزمی، ۱۳۶۶

مایکل تودارو، مایکل، توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه غلامعلی فرجادی، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۵

جلسه یازدهم

توسعه و مکتب وابستگی

- اصول و چارچوب مکتب و یا نظریه وابستگی، ارتباط بین توسعه و مکتب وابستگی

- نظریه پردازان مکتب وابستگی - جریان مکتب وابستگی - نقد و بررسی مکتب وابستگی

- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منابع

رضا شیرزادی، نوسازی، توسعه، جهانی شدن (مفاهیم ، مکاتب ، نظریه ها) انتشارات آگه، ۱۳۹۱

تقی آزاد ارمکی، جامعه شناسی توسعه (اصول و نظریه ها) نشر علمی ۱۳۹۰

مجید فرج پور، موانع توسعه در ایران، انتشارات رسا، ۱۳۸۳

حسین بشیریه، سرگذشت نظریه وابستگی و توسعه نیافتگی: بلوغ فکری آندره گوندرفرانک، در دولت عقل، موسسه

نشر علوم نوین، ۱۳۷۴

جلسه دوازدهم

ادامه نظریه توسعه و مکتب وابستگی و نظریه های جدید وابستگی

- بررسی انتقادات نظریه وابستگی و بررسی مطالعات جدید نظر وابستگی

- معرفی عمده ترین نظریه پردازان جدید وابستگی

- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منبع

آلین.ی.سو. تغییر اجتماعی و توسعه، ترجمه محمود حبیبی مظاهری، پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۷۸

زاکس، ولفگانگ، نگاهی نو به مفاهیم توسعه، ترجمه فریده فرهی و وحید بزرگی، نشر مرکز، ۱۳۷۷

جلسه سیزدهم

توسعه و مکتب نظام جهانی

- زمینه های ایجاد مکتب نظام جهانی - تبیین توسعه یافتگی شرق آسیا، بحران سیاست های کشورهای سوسیالیستی، وضعیت نظام سرمایه داری، جهانی شدن و توسعه

- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منبع

آلین.ی.سو. تغییر اجتماعی و توسعه، ترجمه محمود حبیبی مظاهری، پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۷۸

گی روشه، تغییرات اجتماعی، ترجمه منصور وثوقی، نشر نی، ۱۳۶۶

سوئیزی، پل، سخنی چند درباره جهانی شدن، ترجمه حسینعلی نودری، فصلنامه اقتصاد و سیاسی، سال اول، شماره ۲، زمستان ۱۳۸۲

جلسه چهاردهم:

توسعه و نظریه پردازان نسل اول

- کارل دویچ - دانیل لرنر، مک کلند، الکس اینکلس و...

- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منبع

آلین.ی.سو. تغییر اجتماعی و توسعه، ترجمه محمود حبیبی مظاهری، پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۷۸

رضا شیرزادی، نوسازی، توسعه، جهانی شدن (مفاهیم، مکاتب، نظریه ها) انتشارات آگه، ۱۳۹۱

جلسه پانزدهم

ادامه مباحث نظریه پردازان توسعه نسل اول

- محورهای توسعه و رابرت دال، والت روستو و مراحل توسعه

- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

منبع

دایانا، هانت، نظریه های اقتصادی توسعه، تحلیلی از الگوهای رقیب، ترجمه غلامرضا آزاد، نشر نی، ۱۳۷۶

رونالد چیلکوت، نظریه های سیاست مقایسه ای، ترجمه وحید بزرگی و دیگران، رسا، ۱۳۷۷

جلسه شانزدهم

توسعه و نظریه پردازان نسل دوم

- دیوید اپتر، ارکانسکی، برینگتون مور، آلموند و پاول، لوسین بای

- ارائه یکی از کارهای دانشجویی مطابق برنامه تنظیم شده

- جمع بندی مسائل توسعه

منبع

رضا شیرزادی، نوسازی، توسعه، جهانی شدن (مفاهیم، مکاتب، نظریه ها) انتشارات آگه، ۱۳۹۱

والر اشتاین، ایمانوئل، سیاست و فرهنگ در نظام متحول جهانی، ترجمه پیروز ایزدی، نشر نی، ۱۳۷۷

هتته، بزورن، تئوری توسعه و سه جهان، ترجمه سید احمد موثقی، قومس ۱۳۸۱